

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ: Afyonkarahisar 1. Asliye Hukuk Mahkemesi

Taraflar arasındaki menfi tespit davası hakkında Afyonkarahisar 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nden verilen 2015/741 esas ve 2017/126 karar sayılı ve 28.02.2017 tarihli hükme karşı davalı vekilince istinaf kanun yoluna başvurulması sonucunda Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi tarafından verilen davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine ve ancak gerekçe yönünden kabulüne yönelik kararın davalı vekilince duruşmalı olarak temyiz edilmesi üzerine ilgililere çağrı kağıdı gönderilmişti. Belli davacı vekili Av. ... ile davalı vekili Av. ... gelmiş olduğundan duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlenildikten ve temyiz dilekçesinin süresinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü.

-KARAR-

Davacı vekili, davalı ile davacı arasında sözlü olarak hayvansal yağ alımı anlaşması yapıldığını, anlaşma ile faturalı alışverişin bugüne kadar devam ettiğini ve davacının davalıya ileriye dönük çekler verdiğini, davalının davacıya aralarındaki sözlü anlaşmayı bitirdiğini ve mal veremeyeceğini beyan ettiğini, davacı tarafından davalıya Yapı Kredi Bankası ... Şubesi ... iban nolu hesaba ait, 12.09.2015 keşide tarihli, ... numaralı 75.000,00 TL, 19.09.2015 keşide tarihli, ... numaralı 75.000,00 TL, 26.09.2015 keşide tarihli, ... numaralı 80.000,00 TL, 04.10.2015 keşide tarihli, ... numaralı 96.448,57 TL, 17.10.2015 keşide tarihli, ... numaralı 50.000,00 TL, 24.10.2015 keşide tarihli, ... numaralı 50.000,00 TL, 07.11.2015 keşide tarihli, ... numaralı 76.000,00 TL, 14.11.2015 keşide tarihli, ... numaralı 80.000,00 TL, toplam 582.448,57 TL bedelli çeklerin teslim edildiğini, ancak karşılığında mal alınmadığını, davalının anlaşmayı feshederek mal veremeyeceğini beyan ettiğini, toplam 582.448,57 TL bedelli çeklerin karşılıksız kaldığını iddia ederek çekler nedeni ile davacının davalıya borçlu olmadığını tespitine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, söz konusu iddiaların hiçbir gerçeklik payı bulunmadığını, çeklerin bedelsiz kaldığı iddiasının ispat yükünün davacı tarafta olduğunu, davalının sözleşme gereğince üzerine düşen edimi yerine getirerek karşı tarafa çeklerin bedelinden fazla mal teslim ettiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

İlk derece mahkemesince, kambiyo senetlerinin ticari defterlere kaydının zorunlu olmadığı, kambiyo senetlerinin davacının ticari defterine kaydedilmemiş olmasının onları hükümden düşürmeyeceği, dava konusu senetlerin kambiyo senedi vasfında olup sebepten mücerret oldukları, davacının söz konusu senetler nedeniyle borçlu bulunmadığını kesin delille ispat yükü altında olduğu, somut olayda tarafların ticari defter kayıtları incelendiğinde, ticari defter ve kayıtların delil kabiliyeti dikkate alınarak bilirkişi raporu doğrultusunda dava konusu çeklerin bedelsiz olduğu kanaatine varıldığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş, hükme karşı davalı vekilince istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

Bölge adliye mahkemesince, (1) davacı tarafın davaya konu ettiği çeklerin avans çeki olarak verildiğini iddia ettiği, kural olarak çekin ödeme aracı olduğu, davacının ileride teslim edilecek mallara yönelik olarak bu çeklerin avans olarak verildiğini ispat külfeti altında olduğu, ancak davalının çeklerin hayvansal yağ satışı karşılığı alındığını kabul ederek aralarındaki hukuki ilişkiyi ikrar ettiği, ispat yükünü üzerine aldığı, ispat yükünün çek karşılığı mal teslim edildiğini savunan davalı tarafa ait olduğu,

mahkemece alınan bilirkişi ek raporuna göre, davalı defterlerinin usulüne uygun tutulmaması nedeniyle lehine delil olarak kabul edilemeyeceği, davalı tarafın ödeme iddiasına dayanarak, bunların delili olarak teslim tesellüm makbuzlarını sunduğu, davacı tarafın bu teslim makbuzlarını kabul etmediği, teslim makbuzları incelendiğinde sadece davalı adına teslim eden kısmında farklı gerçek ya da tüzel kişi temsilcilerinin imzalarının yer aldığı, davacı tarafın imzalarının yer almaması nedeniyle bu haliyle ispat aracı olarak değerlendirilemeyeceği, davalı tarafın cevap dilekçesinde açıkça yemin deliline dayanmadığı, dilekçeler aşaması bittikten ve 20.01.2016 tarihli ön inceleme tutanağı düzenlendikten sonra tahkikat aşamasında sunduğu 03.02.2016 tarihli delil listesinde açıkça yemin deliline dayandığı, ancak davacının buna muvafakat etmediği, eldeki davada tanık dinlenmesinin mümkün olmadığı, ödeme savunmasında bulunan davalının bu savunmasını ispatlayamadığı, dolayısıyla davanın kabulüne karar verilmesinin usul ve yasaya uygun olduğu anlaşıldığından davalı vekilinin ilk derece mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermek gerektiği, (2) her ne kadar ilk derece mahkemesince davanın kabulü kararı sonucu itibariyle doğru da olsa da, gerekçesi doğru olmadığından davalı vekilinin ilk derece mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun sadece gerekçe yönünden kabul edilerek ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve gerekçesinin düzeltilmesine karar vermek gerektiği gerekçesiyle davalı vekilinin ilk derece mahkemesi kararına ilişkin istinaf başvurusunun yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenle esastan reddine, davalı vekilinin ilk derece mahkemesi kararına ilişkin istinaf başvurusunun yukarıda (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle sadece gerekçe yönünden kabulüne, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, 6100 sayılı HMK'nın 353/1-b-2 maddesi gereğince sonucu itibariyle doğru olan anılan kararın gerekçesinin "davacı tarafın davaya konu ettiği çeklerin avans çeki olarak verildiğini iddia ettiği, kural olarak çekin ödeme aracı olduğu, davacının ileride teslim edilecek mallara yönelik olarak bu çeklerin avans olarak verildiğini ispat külfeti altında olduğu, ancak davalının çeklerin hayvansal yağ satışı karşılığı alındığını kabul ederek aralarındaki hukuki ilişkiyi ikrar ettiği, ispat yükünü üzerine aldığı, ispat yükünün çek karşılığı mal teslim edildiğini savunan davalı tarafa ait olduğu, mahkemece alınan bilirkişi ek raporuna göre, davalı defterlerinin usulüne uygun tutulmaması nedeniyle lehine delil olarak kabul edilemeyeceği, davalı tarafın ödeme iddiasına dayanarak bunların delili olarak teslim tesellüm makbuzlarını sunduğu, davacı tarafın bu teslim makbuzlarını kabul etmediği, teslim makbuzları incelendiğinde sadece davalı adına teslim eden kısmında farklı gerçek ya da tüzel kişi temsilcilerinin imzalarının yer aldığı, davacı tarafın imzalarının yer almaması nedeniyle bu haliyle ispat aracı olarak değerlendirilemeyeceği, davalı tarafın cevap dilekçesinde açıkça yemin deliline dayanmadığı, dilekçeler aşaması bittikten ve 20.01.2016 tarihli ön inceleme tutanağı düzenlendikten sonra tahkikat aşamasında sunduğu 03.02.2016 tarihli delil listesinde açıkça yemin deliline dayandığı, ancak davacının buna muvafakat etmediği, eldeki davada tanık dinlenmesinin mümkün olmadığı, ödeme savunmasında bulunan davalının bu savunmasını ispatlayamadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar vermek gerektiği" şeklinde düzeltilmek suretiyle, davanın kabulüne, dava konusu çeklerden dolayı davacının davalıya toplam 582.448,57 TL borçlu olmadığına tespitine karar verilmiş, iş bu karara karşı davalı vekilince temyiz yoluna başvurulmuştur. Dava, çekler nedeniyle borçlu olunmadığının tespiti istemine ilişkindir. Davacı, davaya konu çeklerin davalıdan alınacak mallara karşılık avans olarak verildiğini, ancak davalı tarafından malların teslim edilmediğini, bu sebeple çeklerin bedelsiz kaldığını ileri sürmüştür. Davalı ise, davaya konu çeklerin avans olarak verilmediğini, davacıya teslimi yapılan mallar karşılığı alındığını, çekin ödeme aracı olduğunu, ispat yükünün davacıda bulunduğunu savunmuştur. Bölge adliye mahkemesince davalının

ispat yükünü üzerine aldığı gerekçesiyle yazılı şekilde karar verilmiştir. Çek, bir ödeme aracıdır. TBK.'nın 207. maddesinin ikinci fıkrasında da asıl olanın peşin satış olduğu düzenlenmiştir. Buna göre davacının malları teslim aldığı kabulü gerekir. Dava konusu çekleri avans olarak verdiğini, çekler bedeli kadar malları teslim almadığını iddia eden davacının, bu iddialarını yazılı delillerle ispat etmesi gerekmektedir. Davalının, dava konusu çekler karşılığı mal teslim edildiğini savunması, ispat yükünü değiştirmemektedir. Açıklanan sebeplerle, Bölge adliye mahkemesince ispat yükünün davacıda olduğu gözetilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, dosya içeriğine uygun düşmeyen gerekçelerle yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiş, Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi'nin 2017/2043 esas ve 2018/729 karar sayılı ve 02.05.2018 tarihli kararının bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi'nin 2017/2043 esas, 2018/729 karar sayılı ve 02.05.2018 tarihli kararının BOZULMASINA, dosyanın Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi'ne gönderilmesine, vekili Yargıtay duruşmasında hazır bulunan davalı yararına takdiren 2.037,00 TL duruşma vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine, peşin harcın istek halinde temyiz eden davalıya iadesine, 28/11/2019 gününde oybirliğiyle karar verildi.